

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel,

[...]

[...]

Mijnheer de Minister,

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) heeft in de zitting van haar verenigde afdelingen van 13 maart 2008 uw vraag om advies onderzocht betreffende de draagwijdte van artikel 13 van het KB van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

Uw vraag luidt als volgt:

“Artikel 13 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken bepaalt dat de diensten van de gouverneurs dienen in te staan voor de kosteloze vertaling van akten ten voordele van particulieren en gemeentebesturen. In concreto gebeurt deze vertaling veelal door ambtenaren van de FOD Binnenlandse Zaken die zijn tewerkgesteld in de provincies om de gouverneur in de uitoefening van zijn federale taken te ondersteunen.

Omdat het aantal te vertalen documenten dat aan de federale diensten van de gouverneurs wordt voorgelegd aanzienlijk is, dringt een verduidelijking van de draagwijdte van artikel 13 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken zich op. Er dienen betreffende voormeld artikel twee vragen te worden gesteld:

- 1. Ten eerste wordt aan de commissie gevraagd de criteria van artikel 13 te verduidelijken die de gouverneur dient te hanteren in zijn afweging om al dan niet tot vertaling van de hem voorgelegde stukken over te gaan. Bijvoorbeeld: wat valt te verstaan onder “akten die particulieren betreffen” en “iedere belanghebbende die er de noodzaak van aantoonst” in artikel 13 §1. Wat was werkelijk de bedoeling van de wetgever in 1966 toen deze bepaling is ingevoerd. Indien de commissie dit wenselijk acht, kan haar een overzicht worden voorgelegd van vertalingen die aan de provincie ter vertaling worden aangeboden.*
- 2. Ten tweede wordt aan de commissie gevraagd of artikel 13 de gouverneur van een eentalig gebied verplicht te vertalen van het Frans naar het Nederlands en van het Nederlands naar het Frans. Met andere woorden moeten de gouverneurs van een eentalige provincie stukken ‘in de beide richtingen’ vertalen.”*

Artikel 13, SWT bepaalt:

§1. Iedere plaatselijke dienst, die in het Nederlandse of in het Franse taalgebied gevestigd is, stelt de akten, die particulieren betreffen, in de taal van zijn gebied.

Iedere belanghebbende, die er de noodzaak van aantoonde, kan zich kosteloos een gewaarmerkte vertaling in het Nederlands, in het Frans of in het Duits, naar gelang van het geval, laten uitreiken. Die vertaling heeft waarde van uitgifte of van gelijkkluidend afschrift. De belanghebbende vraagt ze aan de gouverneur van de provincie van zijn woonplaats of, indien het een vertaling in het Duits geldt, aan de gouverneur van de provincie Luik.

In afwijking van het tweede lid, kan ieder belanghebbende in de gemeenten uit het Malmédysse en in de taalgrensgemeenten, zonder bijkomende onkosten en zonder verantwoording van zijn aanvraag, bij de dienst die de akte heeft opgemaakt een gewaarmerkte vertaling met waarde van uitgifte of van gelijkkluidend afschrift verkrijgen:

- a) in het Duits, wanneer de dienst gevestigd is in een gemeente uit het Malmédysse;
- b) in het Nederlands of in het Frans, naar gelang van het geval, wanneer de dienst gevestigd is in een taalgrensgemeente.

§2. Iedere plaatselijke dienst, die in het Duitse taalgebied gevestigd is, stelt de akten die particulieren betreffen in het Duits.

Iedere belanghebbende kan daarvan, zonder bijkomende onkosten en zonder verantwoording van zijn aanvraag, bij de dienst die de akte heeft opgemaakt, een gewaarmerkte Franse vertaling met waarde van uitgifte of van gelijkkluidend afschrift bekomen.

§3. Ieder gemeentebestuur schrijft de akten van de burgerlijke stand over in de taal van zijn gebied.

Wanneer in een andere taal dan die van de akte moet worden overgeschreven:

- 1° vraagt het gemeentebestuur, dat de akte van een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlandse of het Franse taalgebied ontvangt, de vertaling daarvan aan de gouverneur van zijn provincie of aan de gouverneur van de provincie Luik, naar gelang van het geval;
- 2° voegt het gemeentebestuur van een gemeente uit het Malmédysse, een gemeente uit het Duitse taalgebied, een taalgrensgemeente, een gemeente uit Brussel-Hoofdstad of een randgemeente, dat de akte verzendt, er zelf de vertaling bij, tenzij het gemeentebestuur dat de akte ontvangt, wettelijk bevoegd is om die vertaling te maken. Voor de Duitse vertaling van akten uitgaande van een taalgrensgemeente, van een gemeente van Brussel-Hoofdstad of van een randgemeente en voor de Nederlandse vertaling van akten uit het Duitse taalgebied, wendt het gemeentebestuur dat de akte ontvangt zich tot de gouverneur van de provincie Luik.

Voor de Nederlandse vertaling van de akte uitgaande van een gemeente uit het Malmédysse wendt de gemeente die ze ontvangt, bijaldien zij zelf aan geen speciale regeling onderworpen is, zich tot de gouverneur van haar provincie.

*

De VCT brengt unaniem, min twee onthoudingen van leden van de Nederlandse afdeling, het volgende advies uit.

Vraag 1: Wat valt te verstaan onder “akten die particulieren betreffen” en “ieder belanghebbende die er de noodzaak van aantoot”?

a) in verband met “akten die particulieren betreffen”.

Onder “akte” wordt verstaan het geschrift waarin een handeling wordt opgetekend en dat dient om die handeling te bewijzen (geboorteakte, huwelijksakte,...).

Volgens de Raad van State zijn de akten alle stukken die dienen tot de vaststelling van een rechtshandeling (arresten 11 964 en 11 965 van 20 september 1966).

Het gaat in de ruimste zin van het woord om handelingen die i.v.m. particulieren worden gesteld door de diensten en om akten die tussen diensten en particulieren worden afgesloten (cf. parl.doc.kamer.gew.zitt.1961-1962, advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State van 7 februari 1962, p.17).

Noch aangifteformulieren inzake de directe belastingen, noch een vraag om inlichtingen door de controleur der belastingen aan de belastingplichtige toegezonden, noch een aanslagbiljet inzake onroerende voorheffing, zijn akten in deze zin (kamer, 331 (1961-1962) nr.1, RvS arrest 11 964/11 965 van 20 september 1966, R.J Dr. Adm, 1964, 255; RvS arrest 12 509 van 4 juli 1967; T. Best, 1968,306, R.W, 1967-68-1282; R.J Dr. Adm, 1968,64; vragen en antwoorden, vraag 117 van 22 september 1967.)

De VCT is van oordeel dat de uitvoerbaar verklaarde belastingskohieren en de protestakten beschouwd moeten worden als akten in de zin van de wet (VCT, N afd. 2111 van 12 december 1967 en VCT, N afd. 3285 van 10 april 1972).

Zij oordeelde ook dat een levensbewijs bestemd voor openbare diensten in het buitenland (advies 31.306 van 17 februari 2000) of de geboorteakten (parl. doc. Senaat gew. zitt. 1962-1963, verslag nr. 304, p.20) akten zijn in de zin van artikel 13, §1, van de SWT.

Hetzelfde geldt voor de ministeriële besluiten tot uitreiking van een uitvindingsoctrooi (VCT 28.203 van 10 februari '97) of voor de beslissing tot weigering van erkenning van het statuut van vluchteling (VCT 27.091 van 21 december 1991).

De volgende documenten zijn geen akten maar getuigschriften:

Documenten uitgereikt door de bevolkingsdiensten, uittreksels uit de bevolkingsregisters, uittreksels van akten van burgerlijke stand, getuigschriften van goed zedelijk gedrag, identiteitskaarten, paspoorten (parl. doc. sen., gew. zitt. 1962-1963, nr. 304, p. 19), maar ook

het trouwboekje, het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister, het attest van immatriculatie, de legalisatie van de handtekening, het identiteitsbewijs voor kinderen beneden twaalf jaar (Renard, Talen in bestuurszaken, in de bedrijven en in de sociale betrekkingen, p. 79), de kadastrale uittreksels (VCT-advies 29.253 van 20 mei 1999), het luik A van de vergunning voor het voorhanden hebben van een vuurwapen (VCT-advies 24.096 van 9 december 1993), de identiteitskaarten van de privé-detectives (VCT-advies 29.237 van 4 september 1997), het bewijs van verblijfsverandering (VCT 3122 van 25 november 1971) en de gelijkvormigheidattesten uitgereikt door de technische controlediensten (VCT 3606 van 29 maart 1973).

b) in verband met het “aantonen van de noodzaak”.

In de parlementaire werken van de SWT, Senaat gew. zitt. (1961-1962) nr. 304 p. 20, staat:

“De overschrijving van de akten van de burgerlijke stand wordt aan nauwkeurig bepaalde regelen onderworpen, om een einde te maken aan een heersende verwarring. Met betrekking tot de mogelijkheid voor de particulieren om aan de bevoegde gouverneur een vertaling te vragen van akten en getuigenschappen, mits zij er de noodzaak van aantonen, dient verwezen te worden naar wat de verslaggever van de wet van 28 juni 1932 reeds opmerkte: “het geldt hier niet een volstreekte noodzakelijkheid en evenmin een strenge bewijsvoering. De afdeling hecht aan de door de Regering gebruikte uitdrukking deze betekenis dat de belanghebbende een ernstige reden moet kunnen laten gelden”. (parl. doc. nr. 67, Kamer, Zitting 1931-1932, p. 23).”

Desgevallend dient de belanghebbende de redenen van deze noodzaak in zijn verzoek aan te geven door dit te motiveren (RvS 11 964, 11965 van 20 september 1966).

Volgens de Raad van State dient de verplichting om een gratis vertaling van soortgelijke documenten af te leveren, hetgeen opgelegd wordt aan de gouverneur door lid 2 van deze bepaling, enkel opgelegd te worden voor zover de belanghebbende de noodzaak van een vertaling aantoont. Noodzaak in de betekenis van die bepaling kan slechts aanwezig zijn wanneer het gaat om akten waarvan gebruik moet worden gemaakt tegenover derden, die moeten worden geacht de taal waarin de akte gesteld is niet te verstaan; de bekendheid of onbekendheid met die taal van de betrokken partij komt niet aan de orde bij de beoordeling van de vraag of er al dan niet noodzaak van een vertaling is.

De bepaling volgens dewelke de vertaling waarde heeft van uitgifte of van gelijkkluidend afschrift, heeft immers enkel betekenis als ze een dergelijk gebruik beoogt. Bovendien verleent artikel 8, §2, van de wet van 28 juni 1932 aangaande het gebruik van de talen in bestuurszaken een identiek recht aan een vertaling in de gevallen van aangetoonde noodzaak en dat voortvloeit uit de voorbereidende werken van deze wet (Senaat, 1931-1932, nr. 100, p. 100, en bijlage II) dat de onbekendheid die door de betrokken particulier wordt aangehaald

met de taal waarin een hem betreffende akte moest worden opgesteld, niet als een voldoende motief voor de uitgifte van een vertaling beschouwd werd. (arrest van de RvS nr. 11 964-11 965 van 26 september 1966).

*

* *

Vaststelling door de VCT

Uit het overzicht van de vragen tot vertaling die aan de provinciegouverneurs worden voorgelegd, blijkt dat een groot aantal niet beantwoordt aan de notie “akte” zoals gesteld in artikel 13, §§ 1 en 2, SWT, zo o.m. uittreksels uit het bevolkingsregister, bewijzen van goed gedrag en zeden, attesten inzake gezinssamenstelling enz...

Deze documenten worden in de wet gekwalificeerd als getuigschriften, verklaringen, machtigingen of vergunningen en kunnen, op grond van artikel 14, SWT, eveneens het voorwerp uitmaken van een vraag om vertaling wanneer de belanghebbende er de noodzaak van aantoot.

Praktische werking

1. Aangaande het stellen van akten die particulieren betreffen.

- a) in het homogene Nederlandse of Franse taalgebied kan ieder belanghebbende die er de noodzaak van aantoot, een vertaling vragen aan de gouverneur van de provincie van zijn woonplaats, desgevallend aan de gouverneur van de provincie Luik, d.w.z.:
 - een Nederlandstalig belanghebbende kan een vertaling in het Frans aanvragen van zijn in het Nederlands gestelde akte;
 - een Franstalig belanghebbende kan een vertaling in het Nederlands aanvragen van zijn in het Frans gestelde akte;
 - een Nederlandstalig en een Franstalig belanghebbende kunnen een vertaling in het Duits aanvragen van hun in het Nederlands, respectievelijk in het Frans gestelde akte (artikel 13, §1, alinea's 1 en 2, SWT).
- b) in de taalgrensgemeenten:
de dienst die de akte heeft opgemaakt dient aan ieder belanghebbende, al naar gelang van het geval, een vertaling in het Nederlands of in het Frans af te leveren (artikel 13, §1, lid 3, b SWT).
- c) in de gemeenten van het Malmédysse:
de dienst die de akte heeft opgemaakt dient aan ieder belanghebbende een vertaling in het Duits af te leveren (artikel 13, §1, lid 3, a, SWT).
- d) in de gemeenten van het Duitse taalgebied:

de dienst die de akte heeft opgemaakt dient aan iedere belanghebbende een vertaling in het Frans af te leveren (artikel 13, §2, lid 2, SWT).

- e) in de randgemeenten Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppeem dient de dienst die de akte (in het Nederlands) heeft opgemaakt, aan ieder belanghebbende een vertaling in het Frans af te leveren (artikel 30, SWT).
- f) in de randgemeenten Wemmel, Kraainem, Drogenbos en Linkebeek: de akten worden, naargelang van de wens van de belanghebbende, gesteld in het Nederlands of in het Frans (artikel 28, 1ste lid, SWT).
- g) in de gewestelijke op taalgebied homogene diensten: iedere belanghebbende die er de noodzaak van aantoon, kan de vertaling van een akte vragen aan de gouverneur van zijn provincie (artikel 33, SWT).
- h) in de gewestelijke op taalgebied niet-homogene diensten: indien de belanghebbende geen taalkeuze heeft kan hij, indien hij er de noodzaak van aantoon, de vertaling van een akte vragen aan de gouverneur van zijn provincie (artikel 34, §1, 6de lid, SWT).

2. Aangaande de overschrijving van de akten van de burgerlijke stand.

- a) Overschrijving door gemeenten zonder speciale taalregerling uit het Nederlandse of het Franse taalgebied:
De vertaling van de niet in de taal van de gemeente gestelde akte wordt gevraagd aan de gouverneur van de provincie of, desgevallend, aan de provinciegouverneur van Luik (als het een Duitstalige akte betreft). (Artikel 13, §3, lid 2, 1°, SWT).
- b) in de randgemeenten Wemmel, Kraainem, Drogenbos en Linkebeek:
de in het Nederlands of in het Frans gestelde akten van de burgerlijke stand worden in hun oorspronkelijke taal door de gemeentebesturen overgeschreven (artikel 28, 2de lid, SWT).
- c) akten die, voor overschrijving, verstuurd worden door gemeenten met een speciaal taalstatuut (gemeenten uit het Duitse taalgebied, het Malmédysé, de taalgrensgemeenten en de randgemeenten) of tweetalig statuut (Brussel-Hoofdstad) voegen zelf de vertaling van de akte bij, tenzij het ontvangende gemeentebestuur wettelijk bevoegd is zelf de vertaling te maken.
Voor de vertaling van akten naar het Duits of uit het Duits, wendt het gemeentebestuur zich tot de gouverneur van de provincie Luik (artikel 13, §3, lid 2, 2° SWT).

Vraag 2: Verplicht artikel 13, SWT, de gouverneur van een eentalig gebied te vertalen van het Frans naar het Nederlands en van het Nederlands naar het Frans. Met andere woorden moeten de gouverneurs van een eentalige provincie stukken in de beide richtingen vertalen?

Volgens de Raad van State betekent artikel 13, §1, lid 2, van de SWT voor die diensten geen terugkeer naar het vrije gebruik van de talen, doch legt hun integendeel een bijkomende

verplichting op, namelijk een vertaling uit te reiken van stukken die in een bij de wet voorgeschreven taal zijn gesteld (RvS arrest nr. 11 964-11 965 van 20 september 1966).

De verplichting om een gratis vertaling af te leveren van gelijkaardige documenten, die opgelegd wordt aan de gouverneur van een eentalig gebied door lid 2 van deze bepaling gaat dus niet in beide richtingen. In het eentalig Nederlands taalgebied dient er vertaald te worden van het Frans naar het Nederlands en in het Franse taalgebied dient er van het Nederlands naar het Frans vertaald te worden.

Met de meeste hoogachting,

De Voorzitter,

A. Van Cauwelaert-De Wyels